

*А. М. Руденко,
студентка V курсу 2 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Громадські організації відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку сучасного демократичного суспільства, підтриманні правопорядку та дотриманні прав і свобод людини. Окрему увагу, на наш погляд, необхідно приділити громадським організаціям і їх впливу на засуджених під час і після відбування покарань.

Досить слушно зазначає Н. Калашник: «Реальна і конструктивна участь громадськості в діяльності установ виконання покарань є одним з кроків створення пенітенціарної системи, притаманної демократичним державам, що само по собі передбачає безпосередню відповідальність і участь суспільства в роботі з особами, які порушують закон» [1, с. 54, 55].

Необхідно зазначити, що К. А. Автухов звертає увагу на участь громадськості у діяльності органів та установ виконання покарань як один із принципів виконання та відбування покарання, закріплений у ст. 5 КВК України [2, с. 44].

Досвід провідних демократичних держав світу підтверджує важливість та необхідність контролю за діяльністю пенітенціарної системи з боку громадянського суспільства, оскільки в цій сфері суспільних відносин існує ризик порушення прав людини. Беручи до уваги даний факт, на нашу думку, доречно навести найбільш дієві приклади громадського нагляду в зазначеній сфері. Так, у Грузії набула поширення практика проведення громадського моніторингу, де при кожному пенітенціарному закладі створюється Рада громадського контролю. Нині у Грузії існує 15 таких комісій, до яких входить 109 осіб. Вони систематично відвідують установи, попередньо не попереджаючи адміністрацію пенітенціарного закладу. У Великій Британії існує Асоціація незалежних відвідувань місць позбавлення волі, яка діє вже більше десяти років. Асоціація є неурядовою організацією, співпрацює з поліцією, поліцейськими радами, місцевими громадами, органами державної влади. Скажімо, в США свою діяльність проводить Американська асоціація виправних закладів, яка є найстарішою і найбільшою у світі міжнародною неприбутковою організацією, що опікується питаннями роботи виправних закладів [3]. Вважається, що

запозичення досвіду інших держав може сприяти створенню ефективної системи моніторингу та контролю за дотриманням прав засуджених і в Україні. Для вирішення даної проблеми необхідно розробити та упровадити механізм відкритого залучення представників громадськості до місць позбавлення волі, а також налагодження співпраці з органами та установами виконання покарань.

За ч. 1 ст. 25КВКУ України об'єднання громадян та засоби масової інформації, релігійні та благодійні організації, окремі особи в порядку, встановленому цим Кодексом і законами України, можуть надавати допомогу органам та установам виконання покарань у виправленні засуджених і проведенні соціально-виховної роботи.

Необхідно вказати, що громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань у виправних колоніях, арештних домах, виправних центрах та слідчих ізоляторах здійснюють спостережні комісії відповідно до «Положення про спостережні комісії» від 01.04.2004 р. № 429, а у виховних колоніях діяльність з громадського контролю забезпечується піклувальними радами [4]. Схожі органи передбачені і кримінально-виконавчим законодавством інших країн. Наприклад, за ч. 1 ст. 23 Кримінально-виконавчого кодексу Російської Федерації від 18.12.1996 р: «Громадський контроль за забезпеченням прав людини у виправних центрах, виправних установах і дисциплінарних військових частинах здійснюють громадські спостережні комісії» [5]. Згідно з ч. 1 ст. 150 Кодексу виконання кримінальних покарань Республіки Таджикистан від 06.08.2001 р: «Для надання допомоги адміністрації виховної колонії в організації навчально-виховного процесу та зміцненні матеріально-технічної бази при виховній колонії створюється піклувальна Рада з представників державних підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань і громадян» [6].

Одним з важливих кроків для України стало також прийняття Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» від 17.03.2011 р., в п. 5 ч. 1 ст. 1 якого наводиться перелік суб'єктів соціального патронажу, до яких належать і громадські організації [7].

Не можна оминати увагою також Закон України «Про пробацію» від 05.02.2015 р. Так, ст. 20 даного Закону передбачає здійснення волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією, а ст. 21 взаємодію органу пробації з органами влади, підприємствами, установами та організаціями [8]. Таким чином, ми можемо стверджувати, що сьгодні вплив громадськості зростає, а це, безумовно, є позитивним фактором щодо впливу на засуджених в Україні.

На наш погляд, участь у громадському контролі широкого кола

ініціативних та заінтересованих громадян є однією з головних складових дотримання прав засуджених. На жаль, в Україні дане спрямування саме започатковується, а також існує низка прогалин, які потрібно подолати. Отже, для покращення ситуації вважаємо за доцільне піти шляхом США та створити громадську організацію, діяльність якої стала б акумулюючим фактором у впливі на кримінально-виконавчу систему України. Необхідно також зазначити, що декларативність прийнятих державою рішень, недостатність владних повноважень громадських організацій у здійсненні заходів контролю за дотриманням прав та свобод засуджених у виправних закладах пенітенціарної системи, недосконалість чинної системи подання скарг на дії керівництва виправного закладу, якщо такі дії порушують трудові, соціальні права засуджених, – це основні питання, які потрібно вирішувати вже зараз для дотримання прав і свобод засуджених, а відтак покращення умов їх утримання та створення більш стійкого плацдарму для ресоціалізації в майбутньому.

Список літератури

1. Калашник Н. Пенітенціарна система України шляхом перетворень / Н. Калашник // Юридичний журнал. – 2010. – № 7 (97). – С. 54, 55.
2. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право: навч.-практ. посіб. (для підготовки до іспиту аспірантів, здобувачів та студентів) / К. А. Автухов; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків: Право, 2017. – 158 с.
3. Букалов О. Громадські організації та кримінально-ви-ко-навча система: тюремний портал громадської правозахисної організації «Донецький Меморіал» [Електронний ресурс] / О. Букалов. – Режим доступу: <http://ukrprison.org.ua/articles/1331453659>
4. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах: постанова Кабінету Міністрів України № 429 від 01.04.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/429-2004-%D0%BF>
5. Кримінально-виконавчий кодекс Російської Федерації (1996 р., із змінами від 2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>
6. Кодекс Виконання Кримінальних покарань Республіки Таджикистан (2001 р., зі змінами від 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>
7. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>
8. Про пробачення: Закон України № 160-VIII від 05.02.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/316017>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.